

Individuálna výročná správa
Obce Matiašovce
za rok 2021

Mgr. Marián Štefaňák
starosta obce

OBSAH

str.

1. Úvodné slovo starostu obce	4
2. Identifikačné údaje obce	5
3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľov	5
4. Poslanie, vízie, ciele.....	6
5. Základná charakteristika obce.....	7
5.1 Geografické údaje	7
5.2 Demografické údaje.....	9
5.3 Ekonomické údaje.....	12
5.4 Symboly obce	14
5.5 Logo obce	14
5.6 História obce.....	14
5.7 Pamiatky	15
5.8 Významné osobnosti obce	15
6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)	16
6.1 Výchova a vzdelávanie	16
6.2 Zdravotníctvo.....	16
6.3 Sociálne zabezpečenie	17
6.4 Kultúra	17
6.5 Doprava.....	17
6.6 Územné plánovanie.....	19
6.7 Hospodárstvo	19
7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva	20
7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2021 v EUR	21
7.2 Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2021	22
7.3 Rozpočet na roky 2022 - 2024 v EUR	23
8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva	24
8.1 Majetok v EUR	24
8.2 Zdroje krytia v EUR.....	24
8.3 Pohľadávky v EUR	26
8.4 Záväzky v EUR.....	26

9.	Hospodársky výsledok za 2021 - vývoj nákladov a výnosov v EUR	27
10.	Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce	28
10.1	Prijaté granty a transfery	28
10.2	Poskytnuté dotácie	29
10.3	Významné investičné akcie v roku 2021	29
10.4	Predpokladaný budúci vývoj činnosti	29
10.5	Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia	30
10.6	Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená	30

1. Úvodné slovo starostu obce

Vážení spoluobčania,

výročná správa za rok 2021, ktorú začínate čítať má podať objektívny a ucelený pohľad na činnosť a aktivity obce. Aj kalendárny rok 2021 priniesol obci, teda jeho zástupcom rôzne radosti, ale aj starosti, s ktorými sme sa pasovali za účelom úspešného vyriešenia. Aj v roku 2021 bol poznačený prítomnosťou, obmedzeniami či aktivitami spojenými s ochorením COVID-19, ktoré obmedzovalo chod obce. Na konci kalendárneho a účtovného roka v každej organizácii neodmysliteľne súvisí s hodnotením ekonomickej ako aj bežnej činnosti. Chcem sa poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva, hlavnému kontrolórovi obce, zamestnancom obce, dobrovoľným hasičom, všeobecne aj dobrodincom za ich prácu v prospech rozvoja našej obce. Obecné zastupiteľstvo rokovalo štandardne v počte 5 krát, ale aj medzi samotnými rokovaniami aktívne rozhodovalo a riešilo vzniknuté situácie. Poslanci schvaľovali bežný rozpočet ako vyrovnaný s niekoľkými úpravami a i napriek tomu, že obec bola zaťažená až dvomi splácanými úvermi, ukončila rok s prebytkom hospodárenia.

V roku 2021 obec pokračovala v úhradách splátok úveru na projekt rekonštrukcie cesty na ul. Pod lesom a vzala úver k projektu prestavby a stavebných úprav hasičskej zbrojnice. Postupným uvoľňovaním a zlepšovaním situácie v krajine bolo možné upúšťať od opatrení spojených s ochorením COVID-19.

Popri tom všetkom obec pokračovala v realizácii projektu výstavby komunitného centra, v letnom období sa pustila do spolufinancovania projektu výstavby rozšírenia vodovodnej siete na ul. Hlavná – za predajňou COOP Jednota, ďalej do výstavby rozšírenia stredotlakového rozvodu plynovodu na ul. Južná a do výstavby 4 ks záchytných prameňov v rámci vodovodnej siete na ul. Potok. Pred koncom roka po vzatí vyššie uvedeného úveru a tiež aj po úspešnej realizácii verejného obstarávania začala s realizáciou prestavby a stavebných úprav hasičskej zbrojnice v spojení s nákupom materiálno-technického vybavenia pre DHZ. Okrem vyššie uvedeného sa obec stala úspešným žiadateľom o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na výstavbu Kompostárne. V lete resp. začínajúcej jeseni nebolo obci odovzdané dielo stavby Obecného komunitného centra, ktoré vyústilo do právnych záležitostí s pôvodným zhotoviteľom, čo spôsobí komplikácie spojené s dokončením a spustením danej stavby do prevádzky.

Dovolím si v závere sa poďakovať všetkým občanom obce, ktorí nás reprezentujú, ďalej vďaka patrí tým, ktorí sa podieľali a neustále ako aj neúnavne podieľajú na skrášľovaní našej obce, na jej zveľad'ovaní a prispievajú k dobrému menu obce. V neposlednom rade ďakujeme aj tým, ktorí nás pochvália za odvedenú prácu.

2. Identifikačné údaje obce

Názov:	Obec Matiašovce
Sídlo:	Hlavná 74/43
IČO:	00326399
Štatutárny orgán obce:	Mgr. Marián Štefaňák, starosta obce
Telefón:	052 418 1201-2, 052 482 2016, 0911 89 00 45-7, 0911 89 00 54
E-mail:	matiasovce@matiasovce.sk; podatelna@matiasovce.sk, info@matiasovce.sk, starosta@matiasovce.sk
Webová stránka:	https://www.matiasovce.sk
Facebookový profil:	https://www.facebook.com/obec.matiasovce

3. Organizačná štruktúra obce a identifikácia vedúcich predstaviteľ'ov

Starosta obce:	Mgr. Marián Štefaňák
Zástupca starostu obce:	Marián Kolodzej
Hlavný kontrolór obce:	PaedDr. Ján Tulušák
Obecné zastupiteľ'stvo:	Marián Kolodzej, Eva Bolcarovičová, Peter Lach, Ján Tulušák, František Gallik
Komisie:	Komisia správy majetku a rozvoja obce Komisia na ochranu verejného záujmu Komisia športu Komisia kultúry Komisia verejného poriadku a životného prostredia
Obecný úrad:	Edita Rušinová, Mgr. Mária Rušinová, Mária Obroktová, Ing. Michaela Skrinská Jurková, Ján Rušin
Materská škola:	Bc. Karina Graindová, Mgr. Veronika Borovská, Bc. Katarína Kovalčíková, Martina Mamrillová, Mária Galliková, Terézia Weberová

Školský klub detí:

Základná škola:

Bc. Monika Kuchtová, Mgr. Michal Jakubkovič

PaedDr. Elena Galovičová, Mgr. Štefánia Langová, Bc.

Monika Kuchtová, Mgr. Jozef Galovič, Bc. Mária
Kocibášová, Marcela Marhefková

Rozpočtové organizácie obce: Obec nemá rozpočtové organizácie

Príspevkové organizácie obce: Obec nemá príspevkové organizácie

Neziskové organizácie založené obcou: Obec nemá založené neziskové organizácie

Obchodné spoločnosti založené obcou: Obec nemá zriadené obchodné spoločnosti

4. Poslanie, vízie, ciele

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy bola, je a musí byť starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, dotácií zo štátneho rozpočtu a zo zdrojov od ostatných subjektov. Na plnenie svojich úloh môže použiť návratné zdroje financovania, mimorozpočtové zdroje, ktoré však rozvoj obce limitujú.

Majetkom obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce. Majetok obce slúži na plnenie úloh obce, má sa zveľaďovať a zhodnocovať. Majetok obce možno použiť na verejné účely, na podnikateľskú činnosť a na výkon samosprávy obce.

Zásady hospodárenia s majetkom obce určuje obecné zastupiteľstvo. Podiely na daniach v správe štátu upravuje zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dotácie na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy sa zabezpečujú prostredníctvom správcu kapitoly štátneho rozpočtu, do ktorého vecnej pôsobnosti patrí výkon štátnej správy, ktorý sa preniesol na obec. Ďalšie dotácie v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok sa zabezpečujú prostredníctvom Ministerstva financií SR alebo správcu rozpočtovej kapitoly SR, do ktorého vecnej pôsobnosti patrí činnosť, ktorá sa má financovať. Obec, ako subjekt verejnej správy zadaný v § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov, je právnickou osobou zapísanou v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR podľa zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike. Všeobecnou legislatívnou normou upravujúcou účtovníctvo obcí je zákon o účtovníctve v znení neskorších predpisov. V zmysle tohto zákona účtujú obce v sústave podvojného účtovníctva. Obec ako samostatný územný samosprávny celok sa riadi zákonom č. 369/1990

Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov a Ústavou Slovenskej republiky. Základnými dokumentmi strategického plánovania Obce Matiašovce je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Matiašovce ako strednodobý strategický dokument, ktorý určuje smerovanie samosprávy. Ďalej je to Komunitný plán sociálnych služieb obce Matiašovce a Územný plán obce Matiašovce.

Vízie obce: „Obec Matiašovce ako sformované vidiecke centrum, ktoré využíva svoje ľudské, materiálne, prírodné a ekonomické zdroje na zvýšenie kvality života svojich občanov, uplatňuje otvorenosť, individuálny a profesionálny prístup voči občanom, dodávateľom a ostatným subjektom, s individuálnym prístupom starostu obce a poslancov OZ so snahou zvyšovať záujem a zapojenie občanov do riešenia vecí verejných, s vytváraním podmienok pre podnikateľskú činnosť a živnosti občanov obce a posilňovaním služieb, podporou rozvoja hospodárskeho života a poľnohospodárskej výroby.“

Cieľom obce je vybudovať infraštruktúru v obci tak, aby plnila úlohu pre sídelnú, ekonomickú, kultúrnu a podnikateľskú činnosť v obci.

Pre dosiahnutie cieľov a plnenie poslania uplatňuje Obec Matiašovce nasledovné zásady:

- plnenie právnych a ostatných požiadaviek,
- zvyšovanie kvality služieb poskytovaných obyvateľom,
- zameranie sa na prevenciu ochrany životného prostredia a zvyšovanie environmentálneho povedomia a kvality života,
- zmena a doplnenie ÚP obce za účelom všestranného rozvoja.

5. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

5.1 Geografické údaje

Geografická poloha obce : Obec Matiašovce je zložená z jedného katastra a nachádza sa v:

Oblasť: východné Slovensko

Kraj: Prešovský

Okres: Kežmarok

Región: severný Spiš

Mikroregión: Zamagurie

Susedné mestá a obce: Na severe susedíme s mestom Spišská Stará Ves, na východe s obcou Havka, juhovýchodne sme susedia s obcou Zálesie a južne s obcou Spišské Hanušovce. Juhozápadnú hranicu tvorí obec Veľká Franková a na západe je to štátna hranica s Poľskom. Celková rozloha obce je 1 751 ha a nadmorská výška geografického stredu obce je 544 m n. m.. Hydrologicky patrí územie obce do úmoria Baltského mora, do povodia Dunajca a rieky Rieka, tečúcej južno-severným smerom, ktorá odvodňuje územie obce a vlieva sa do Dunajca. Najväčšie prítoky Rieky v katastri obce Matiašovce sú Hardínsky potok, Kolconov potok, Potok a Giblík, pričom tieto majú niekoľko ďalších menších prítokov. Spomínané rieky a potoky majú snehovo-dažďový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v apríli až v júli a najnižšiu od novembra do februára. Striedanie priepustných a nepriepustných hornín vytvára nepriaznivé podmienky pre akumuláciu podzemných vôd. Priaznivejšie podmienky sa vytvárajú pozdĺž zlomov a v bridlicových puklinách, kde možno nájsť kolektory. Územie je na podzemné vody pomerne chudobné, minerálne pramene sa v katastri obce nenachádzajú. Územie obce patrí do chladnej, veľmi vlhkej klimatickej oblasti, mierne chladného okrsku (C1) s priemernou júlovou teplotou v rozmedzí 12 °C až 16 °C a priemernou ročnou teplotou okolo 4 °C. Priemerný počet letných dní sa na základe dlhodobých pozorovaní pohybuje na úrovni 20, priemerný počet mrazových dní je okolo 155. Z aspektu zimnej turistiky je priaznivý priemerný počet dní so snehovou pokrývkou, ktorý sa pohybuje okolo počtu 110, pričom priemerná hrúbka snehovej pokrývky je cca 40 cm. Územie je pomerne bohaté na vlahu, priemerný ročný úhrn zrážok je od 723 mm do 1 256 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 40 mm, v júli 100-140 mm. Charakteristickou črtou územia je jeho inverzná poloha, prejavujúca sa pomerne častým výskytom hmiel v najnižšie položených častiach katastra. Veterné pomery v katastri obce sú podmienené cirkuláciou ovzdušia, geografickými pomermi i blízkosťou Vysokých Tatier. V ročnom priemere prevažujú severozápadné a severné vetry. Najmenšie zastúpenie má severovýchodné, južné a východné prúdenie vzduchu. Väčšinu poľnohospodárskeho pôdneho fondu územia pokrývajú stredne ťažké pôdne druhy – ílovitohlinité, menšiu časť ťažké pôdne druhy – hlinité. Po oboch stranách toku Rieka medzi miestnou časťou Potok a Matiašovcami sa vyskytujú pôdy piesočnatohlinité, ktoré zaraďujeme medzi stredne ťažké pôdy. Ostatnú časť katastra obce tvoria lesné pôdy. Z pôdných typov prevládajú najmä kambizeme kyslé, na fluviálnych sedimentoch sa útržkovite vyskytujú

fluvizeme. V najvyšších častiach katastra sa miestami vyskytujú aj rankre. Pôdy sú pomerne chudobné na humus, jeho obsah v hĺbke do 25 cm je nízky (menej ako 1,8 %).

Z hľadiska fytogeografického členenia patrí územie do bukovej fytogeograficko-vegetačnej zóny. Prirodzenou potenciálnou vegetáciou sú bukové a jedľovo-bukové lesy, v povodí Rieky sú prirodzenou potenciálnou vegetáciou jelšové lesy. Druhovú skladbu hospodárskych lesov je však v súčasnosti z dôvodu umelej výsadby človekom značne pozmenená a dominantnú zložku momentálne tvoria smrekové monokultúry. Okrem smreka obyčajného sa v lesoch v stromovej etáži v hojnom počte vyskytujú aj buk lesný, javor horský, jedľa biela, borovica lesná, breza previsnutá, lipa malolistá, lipa veľkolistá a ďalšie. Zoogeografické členenie terestrického biocyklu zaraďuje územie do provincie listnatých lesov. Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jelen obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá, zajac poľný, vlk obyčajný a líška obyčajná.

Katastrálne územie obce Matiašovce leží v ochrannom pásme Pieninského národného parku a platí na ňom 2. stupeň územnej ochrany prírody. V obci sa nenachádzajú žiadne maloplošné chránené územia ani prvky ochrany prírody s vyšším stupňom ochrany. Najbližšie k obci Matiašovce sa nachádza Pieninský národný park, v ktorom sú vyčlenené zóny s 2. až 5. stupňom územnej ochrany. Jeho súčasťou sú aj 4 prírodné rezervácie – Národná prírodná rezervácia (NPR) Haligovské skaly, NPR Prielom Dunajca, NPR Prielom Lesníckeho potoka a NPR Kamienska tisina. V Červenom Kláštore sa taktiež nachádza Národná kultúrna pamiatka s rovnomeným názvom. Južným a juhozápadným smerom od obce sa nachádzajú prírodné rezervácie a prírodné pamiatky v katastri obcí Osturňa (Veľké osturnianske jazero, Malé jazera, Jazero) a Jezersko (Jezerské jazero). V Osturni sa nachádza aj pamiatková rezervácia ľudovej architektúry.

5.2 Demografické údaje

Počet obyvateľov k 31.12.2021 bol 815. Vývoj počtu obyvateľov Matiašoviec za posledných 10 rokov má mierny stúpajúci trend. Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 3 – 16 ‰. Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 2 – 13. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Matiašovciach 11,7 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje pomerne priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Kežmarok sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 17,0 ‰, v Prešovskom kraji 12,5 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, podobne ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v roku 2016 (2 osoby), najviac v roku 2015 (13 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 2,5 po 16,4 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Matiašovciach 10,0 ‰. V obci teda môžeme pozorovať nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 13,5 ‰) i Prešovský kraj (12,0 ‰) a zároveň rovnakú akú má okres Kežmarok (cca 10,0 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Matiašoviec. Obec bola počas väčšiny hodnoteného obdobia populačne zisková (6x), 1x bola bilancia vyrovnaná (2013) a negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala len 3x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -10,1 ‰ po 12,5 ‰. Z dôvodu takejto kombinácie natality s mortalitou bola reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov mierne priaznivá. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k prírastku obyvateľov.

Podobne ako vývoj prirodzeného pohybu, aj vývoj z hľadiska migračného pohybu je v obci mierne pozitívny. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 16,3 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 13,2 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala mierne nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola 14,4 ‰ (v priemere 11,6 vystáňovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol mierne priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -12 osôb v roku 2014 po +10 osôb v roku 2019. Kladné migračné saldo obec zaznamenala až 7x, v roku 2020 bolo migračné saldo nulové a len 2x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je priaznivý.

Hrubá miera prirodzeného prírastku dosahovala počas väčšiny hodnoteného obdobia kladné hodnoty (viac ľudí sa v týchto rokoch narodilo ako zomrelo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov poväčšine rástol. Podobne, aj hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné hodnoty, znamenajúce migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku prisťahovalo ako sa z nej vystáňovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je celkový prírastok obyvateľov obce Matiašovce. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť pozitívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska rastie).

Veková pyramída obyvateľstva Matiašoviec ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie (napriek priaznivému vývoju, popísanému vyššie) ešte stále nachádza regresívny typ populácie – keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) nedosahuje početnosť poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 178 k 236 k 31.12.2021). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Matiašoviec majú vekové skupiny (podľa poradia) 40-44 ročných (72 obyvateľov), 10-14 ročných (69) a 0-4 ročných (64 obyvateľov). K 31.12.2021 tu spomedzi 815 obyvateľov žilo 178 detí do 14 rokov a 128 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 815 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 410 mužov a 405 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu (pri zachovaní aktuálnych trendov) počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) stagnovať.

Obyvateľstvo obce starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 36,93 na 37,52 rokov. Priaznivým momentom však je, že v porovnaní so Slovenskou republikou žije v obci výrazne mladšie obyvateľstvo, pričom to zároveň starne oveľa pomalším tempom ako je priemer SR.

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 62,5 %.

Národnostné zloženie obyvateľstva Matiašoviec bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 97,8 % obyvateľov (791 z 809 osôb).

V konfesionálnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 91,8 % obyvateľov (743 z 809 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 4,9 % obyvateľov obce (40 osôb) a u 0,7 % obyvateľov (6 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 19 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 22 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 31 % obyvateľov Matiašoviec. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2021 dvanásť percent obyvateľov obce.

5.3 Ekonomické údaje

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Matiašovce za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 26 až 78. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 7,7 % (2020) po 23,1 % (2014), pričom k 31.12.2021 bola na úrovni 8,3 %. Pre porovnanie, k 31.12.2021 bola miera nezamestnanosti v okrese Kežmarok 18,3 %, v Prešovskom kraji bola na úrovni 11,7 % a v Slovenskej republike 7,4 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Kežmarok susedí, bola nasledovná: Poprad 7,4 %, Levoča 11,3 %, Sabinov 16,0 % a Stará Ľubovňa 9,2 %.

Na konci roku 2021 bolo v obci Matiašovce prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 28 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu bolo 9 mužov (32,1 %) a 19 žien (67,9 %). Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, problémy s nezamestnanosťou v obci majú najmä staršie vekové skupiny obyvateľov.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Matiašovciach pomerne pozitívnou skutočnosť, že z 28 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2021 bolo len 14 % UoZ (4 osoby) s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2021 pohyboval na úrovni cca 35 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 47 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Matiašovciach bol k 31.12.2021 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 50 %, pričom 21 % (6 UoZ) z celkového počtu UoZ bolo nezamestnaných viac ako 2 roky.

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatriedňuje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní.

Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM majú v Matiašovciach pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (11 UoZ z 28; 39,3 %). Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci sú tí UoZ, ktorí v poslednom zamestnaní vykonávali práce vyžadujúce si vedomosti na úrovni základnej školy (ako napr. jednoduché a rutinné práce vyžadujúce ručné nástroje a fyzickú silu – upratovanie, čistenie, kopanie jám, zametanie ulíc, stráženie majetku, ručné balenie, manipulácie s nákladmi, dokladanie tovaru, pomocné práce, likvidovanie odpadov a pod.).

5.4 Symboly obce

Erb obce: V Heraldickom registri Slovenskej republiky je erb obce Matiašovce opísaný v znení: „V červenom štíte na zlatej pažiti stojace striebroodeté, zlatými prstencami nimbované postavy – uprostred zlatokorunovaná Panna Mária v pravici so zlatým ľaliovitým žezlom a v ľavici so zlatovlasým a zlatoodetým Ježiškom, po jej pravici svätý Peter v ľavici so zlatým štíhlým latinským krížom, po jej ľavici stojaci k nej hľadiaci svätý Pavol so zlatým mečom na ľavom pleci. Tento erb obce sa používa na úradnej pečiatke obce pri vydávaní všeobecne záväzných nariadení a rôznych úradných úkonov súvisiacich priamo s obcou Matiašovce.

Vlajka obce: V súlade so všeobecnými, ale i špecifickými praktizovanými podmienkami obecnej vexilologickej tvorby (na Slovensku Heraldickou komisiou Ministerstva vnútra), zodpovedá charakteru horeuvedeného erbového symbolu obce Matiašovce najlepšie tzv. deväťtinová vlajka v pomere strán šírky a dĺžky 2:3 a s dvojzástrihom (teda s trojitým ukončením) vedeným zvonka do hĺbky jednej tretiny jej listu, používanom všeobecne pri slovenských obciach. Za pomoci teoretického rozdelenia listu vlajky na deväť pozdĺžnych pásov je ich sfarbenie sprava doľava nasledovné v podieloch k celku: 1/9 –žltá, 1/9 –biela, 1/9 –červená, 1/9 –biela, 1/9 –žltá, 1/9 –biela, 1/9 –červená. Červená farba pásov je pritom odvodená z červenej farby pozadia podkladu znamenia teda štítu erbu. Žltá farba je použitá na základe zlatej pažiti, na ktorej postavy stoja. Biele resp. strieborné pásy poukazujú na sfarbenie oblečenia postáv.

Pečať obce: Je kruhová so stredovou výplňou použitého erbu obce. Kruhový nápis znie: OBEC MATIAŠOVCE a je zložený z nápisu štatútu obce a menného názvu obce písaného veľkým písmom.

5.5 Logo obce

Obec Matiašovce nemá logo.

5.6 História obce

Obec Matiašovce založil v roku 1308 magister Kokoš Berzevici. Prvý raz sa obec spomína v roku 1326 ako súčasť dunajského panstva. V 16. storočí boli šoltýsmi Matiašovci Passutovci, ktorí pochádzali z Litvy. Keď zomrel posledný šoltýs z toho rodu – Stanislav, funkcia šoltýsov prešla na rodinu Lapšanských, pochádzajúcu z Nižných Lápš, ktorá bola v príbuzenskom vzťahu s Passuthovcami. Predpokladá sa, že dedina dostala názov podľa svojho prvého šoltýsa – Matiaša.

Obyvatelia Matiašoviec i osady Potok boli v minulosti poľnohospodári, pastieri, lesní robotníci, tesári a stavitelia. V rodinách okrem plodín obživy sa pestoval ľan, vyrábalo sa z neho vlákno, ktoré spracovávali na krosnách; tkalo sa plátno a súkno, vyrábalo drevené náradie a šindle, spracovávalo sa obilie v dvoch mlynoch na múku a šrot, drevná hmota zasa na píle, a pre tento účel slúžili v obci i osade hate vody (joz), z ktorých voda bola vedená korytom do stavenísk na veľké hnacie kolesá.

Najmladšou sídelnou jednotkou v Zamagurí je západná časť ulice Potok, ktorú začalo budovať 9 Podhaľanských rodín v roku 1888, keď kúpili pozemky veľkostatkára Littmanna na tzv. Vyšnom dvore za 30 000 papierikov a tým sa skončilo osídľovanie Zamaguria.

Podhaľanské korene osadníkov Potoka našli v Zamagurí živnú pôdu a dodnes sú povďační Bohu aj za to, že práve Podhalie v okolí Zakopaného, odkiaľ pochádza ich rodokmeň, často navštevoval po smrti svojho otca Karol Wojtyła, bývalý Pápež Ján Pavol II. a u podtatranských goralov našiel presvedčenie, že sa chce stať kňazom, aby mohol po cirkevnom rebríčku dôjsť až do Ríma a zasadnúť na najvyšší stolec svätého Petra katolíckej cirkvi vo Vatikáne.

5.7 Pamiatky

- Kostol sv. Petra a Pavla Apoštolov – Národná kultúrna pamiatka,
- Areál okolo kostola sv. Petra a Pavla Apoštolov – Národná kultúrna pamiatka
- Krížová cesta s areálom okolo kostola sv. Petra a Pavla Apoštolov – Národná kultúrna pamiatka,
- Kostol Sedembolestnej Panny Márie na ulici Potok – najmladší kostol v Zamagurí,
- kaplnka sv. Rocha,
- kaplnka sv. Michala,
- božia muka v smere k hraniciam s Poľskou republikou.

5.8 Významné osobnosti obce

Vlastimil Kovalčík (*30.3.1939, Matiašovce) je slovenský básnik, esejista a prekladateľ, ktorý pochádza z učiteľskej rodiny. Vzdelanie získaval v Matiašovciach, Spišskej Novej Vsi, Kežmarku a v Bratislave, kde vyštudoval odbor ruština a slovenčina na filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Bol redaktorom vydavateľstva Slovenský spisovateľ. Knižne debutoval v roku 1965 zbierkou básní Vstupovanie do erbu. Vo svojej tvorbe sa venuje meditatívnej lyrike, pričom hľadá hranice filozofických a poznávacích možností slova. Snaží sa o vystihnutie problematiky ľudského bytia, vracia sa do spomienok na detstvo, vyjadruje svoju

nostalgiu nad časmi, ktoré prežil a nedajú sa viac vrátiť. V neskoršej básnickej i esejistickej tvorbe sa zameriava najmä na Zamagurie, svoj rodný kraj. Okrem vlastnej tvorby sa venuje tiež prekladom z poľskej a francúzskej literatúry.

Miloslav Semančík (*19.02.1947, Matiašovce, † 19.03.2017) je insitný sochár, maliar, rezbár, fotograf. Venoval sa najmä drevenej plastike, ktorá svojím charakterom vychádza z tradície slovenskej ľudovej drevorezby. Viedol rezbárske krúžky na SOU PS (Poprad) 1985-1989. Pravidelne vystavuje na rôznych miestach aj pri príležitosti ELRO v Kežmarku a Trhu umeleckých remesiel v Spišskej Novej Vsi, zúčastňuje sa na súťažiach. Všetky jeho výstavy odráža regionálna, nadregionálna aj celoslovenská tlač. Ako umelec využíval široké spektrum výtvarných techník: drevené, kamenné a kovové plastiky; koláže; drevené aj kovové reliéfy, asambláže, maľbu na skle, maľbu, dyhové obrazy, textilné práce, smalty, možnosti rôznych užitých umení, umeleckú fotografiu, dia-foto, amatérsky videofilm.

Andrej Bednár (* 28.11.1945, Matiašovce, † 21.11.2006) bol povolaním chemik. Jeho otcom bol Jozef Bednár a matka Mária Bednárová, rod. Kušmirková. Navštevoval ZŠ najprv v Matiašovciach, neskôr v Spišskej Starej Vsi. Vyštudoval POU v Starej Ľubovni, PMŠ v Liptovskom Hrádku, POUCH vo Svite, ďalej študoval v Košiciach na Akadémii humanity i Krajskej politickej škole. Od 23.3.2004 navštevoval univerzitu tretieho veku Univerzitu Mateja Bela v Poprade. Bol slobodný, bezdetný a býval v Poprade. Medzi jeho koníčky patrilo písanie poézie, prózy, poviedok, povestí, článkov. Publikoval v mnohých časopisoch.

6. Plnenie úloh obce (prenesené kompetencie, originálne kompetencie)

6.1 Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

Základná škola Matiašovce pre 1. – 4. ročník, ktorú navštevuje 19 žiakov. Žiakov vyučujú 4 učitelia, z toho kňaz, ktorý vyučuje náboženstvo na úväzok. V rámci školy je zriadený aj Školský klub detí, ktorý navštevujú takmer všetci žiaci našej školy.

Materskú školu v našej obci navštevuje v súčasnosti 43 detí, o ktoré sa starajú 4 učiteľky. V budove materskej školy sa nachádza školská jedáleň, ktorá poskytuje stravu pre všetkých žiakov, pedagogických a nepedagogických zamestnancov a dôchodcov z obce.

6.2 Zdravotníctvo

Obec nedisponuje zdravotným strediskom a ani praktickým lekárom pre detí a dorast ako aj pre dospelých. Najbližšie stredisko je vzdialené iba 3 km od obce t. j. v Spišskej Starej Vsi, kde

je pre občanov dostupná zdravotná starostlivosť. V obci nepôsobí ani špecializovaný lekár. Priamo v Matiašovciach sú dostupné služby fyzioterapeuta.

6.3 Sociálne zabezpečenie

Obec nedisponuje zariadeniami sociálnych služieb. Najbližšie zariadenia sú v susednej dedine Spišské Hanušovce a meste Spišská Stará Ves, ktoré poskytujú služby občanom z nášho regiónu. Obec buduje Obecné komunitné centrum, v ktorom bude poskytovať komunitné služby.

6.4 Kultúra

V obci Matiašovce sa nachádza kostol sv. Petra a Pavla Apoštolov, ktorý je postavený v gotickom slohu z konca 13.storočia, pravdepodobne najstaršia sakrálna stavba v Zamagurí, neskôr viackrát prestavaný do barokového štýlu. Múr okolo kostola, v ktorom sú včlenené kaplnky Krížovej cesty s barokovými obrazmi je z roku 1730. Zvonica pri kostole je pôvodne renesančná z konca 16. storočia. Najväčnejší zvon v nej je zvon Ave Mária. V obci sú dve kaplnky: kaplnka sv. Rocha a kaplnka sv. Michala, a božia muka v smere k hraniciam s Poľskou republikou z Hlavnej ulice. Na ulici Potok je vybudovaný najmladší kostol Sedembolestnej Panny Márie v Zamagurí z roku 1992. V strede Matiašoviec je vybudovaný nový farský úrad. Starý farský úrad bol v roku 2018 asanovaný.

V obci máme vybudované dve viacúčelové ihriská, z toho obidve s umelou trávou s rozmermi (36 x 18 m) a (24 x 13 m) pre celoročné využitie s mantinelmi, osvetlením a oplotením. V roku 2010 sme dostali darom do užívania detské ihrisko s hracími zostavami pre deti.

V obci pôsobí občianske združenie Mladosť Matiašovce od roku 1990 a zastrešuje viaceré športy (futbal, stolný tenis, kulturistika, volejbal). V budove obecného úradu sídli obecná knižnica s nepretržitou prevádzkou vyše 50 rokov od čias miestnej ľudovej knižnice. Od roku 2012 sa každoročne darí investovať 500 € resp. až 1.300 € na nákup nových kníh z prostriedkov Ministerstva kultúry.

6.5 Doprava

Územie Zamaguria je pomerne izolované od cestných komunikácií vyššieho rádu tak v Slovenskej republike, ako aj v Poľsku (pozri obrázok). Najbližšie napojenie na cestu I. triedy predstavujú dopravné uzly v Spišskej Belej (cesta I/67) a Starej Ľubovni (resp. v Hniezdnom, cesta I/77), v Poľsku je to dopravný uzol Nowy Targ. Z aspektu pripojenia na cesty I. triedy je

teda poloha Matiašoviec veľmi nevýhodná. Navyše, horský hrebeň Spišskej Magury, tiahnuci sa celou južnou a juhovýchodnou hranicou Zamaguria, výrazne zvyšuje nielen cestnú vzdialenosť, ale aj časovú dostupnosť obce. Najdôležitejším a zároveň aj najbližším dopravným uzlom pre obec Matiašovce je mesto Poprad, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko a okolo ktorého tiež prechádza najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska - diaľnica D1. Ďalšími významnými dopravnými uzlami v širšom okolí sú mestá Krakow a Košice.

Dopravná infraštruktúra Zamaguria je tvorená len cestnými ťahmi nižšieho rádu. Komunikačnú os územia tvoria dve cesty II. triedy č. 542 a č. 543. Cesta č. 542 (na ktorej ležia aj Matiašovce), prebiehajúca severo-južným smerom v dĺžke 27 km, spája Spišskú Starú Ves so Spišskou Belou, cesta č. 543, prebiehajúca západo-východným smerom, spája hraničný prechod Lysá nad Dunajcom s obcou Hniezdne v blízkosti Starej Ľubovne. Cesta č. 542 sa napája na spomínanú cestu prvej triedy I/67, ktorá cez Plešivec, Rožňavu, Poprad a Ždiar spája Maďarsko s Poľskom. Cesta č. 543 sa v Hniezdnom napája na cestu prvej triedy I/77, vedúcu cez Poprad, Kežmarok, Starú Ľubovňu, Bardejov a Svidník smerom na Rzeszow v Poľsku. Ostatné komunikácie v Zamagurí predstavujú lokálne cesty III. triedy (napájajúce každú obec Zamaguria na cesty č. 542, resp. 543) a miestne komunikácie. V Matiašovciach sa na cestu II. triedy č. 542 pripája cesta III. triedy č. 3111, ktorá vedie do obce Zálesie.

Miestne komunikácie v Matiašovciach majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci ako aj cestnej siete v celom Zamagurí je na pomerne dobrej úrovni, menej kvalitné sú len niektoré krátke úseky lokálnych ciest III. triedy. Linky autobusovej dopravy zabezpečujú pre obyvateľov obce spojenie s okresným mestom Kežmarok a so Spišskou Starou Vsou.

Parkoviská pre osobné automobily sa nachádzajú v centrálnej časti obce pri obecnom úrade, pri cintoríne v severnej časti obce a pri kostole na ulici Potok. Počet parkovacích miest momentálne nie je dostačujúci. Zvýšená hustota parkujúcich áut je totižto pri cintoríne v južnej časti obce, kde nie je vybudovaná žiadna odstavňá plocha pre návštevníkov tohto cintorína. Do budúcnosti je preto, taktiež v nadväznosti na všeobecný trend rozvoja automobilovej dopravy a zvyšovania počtu áut v domácnostiach, vhodné počítať s rozširovaním (príp. výstavbou nových) parkovísk.

Chodníky sú v súčasnosti vybudované len v krátkom úseku v centrálnej časti obce, pozdĺž jej hlavnej komunikačnej osi (cesty II. triedy), krátky spojovací chodník je tiež vybudovaný medzi autobusovou zastávkou a materskou školou. Výraznou bariérou z hľadiska výstavby nových chodníkov pozdĺž cesty II. triedy v intraviláne obce sú morfológické a územno-technické

charakteristiky priľahlého územia, keďže vozovka je tu vybudovaná len v úzkom profile, pričom tesne na ňu nadväzujú rodinné domy. Pozdĺž miestnych komunikácií nie sú vybudované žiadne plochy pre pešiu dopravu. V strednodobom horizonte je preto potrebné uvažovať s rozvojom plôch určených pre chodcov (predovšetkým s výstavbou nových chodníkov).

Matiašovce (ako ani celé Zamagurie) nemajú priame železničné spojenie, najbližšia železničná stanica na Slovensku sa nachádza v Spišskej Belej (26 km) a Starej Ľubovni (37 km), v Poľsku je to železničná stanica Nowy Targ (35 km). Železničné stanice v Sp. Belej a v St. Ľubovni však majú len regionálny význam, najbližšia železnica celoštátneho a medzinárodného významu sa nachádza v spomínanom Poprade. Pomerne blízko sa nachádzajú letiská medzinárodného významu. Menšie letisko sa nachádza v Poprade, odkiaľ sa však uskutočňujú poväčšine len charterové lety. Veľký význam má však letisko Kraków-Balice, z ktorého množstvo operujúcich leteckých spoločností zabezpečuje spojenie s väčšinou Európy.

6.6 Územné plánovanie

Obec Matiašovce má schválený Územný plán z roku 2003. V priebehu roka 2021 obec realizovala niekoľko úkonov spojených s prebiehajúcim konaním vo veci Zmeny a doplnenia Územného plánu obce č. 1. Po všetkých povinných aktivitách sa na prvom zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 15.03.2022 podarilo túto prvú zmenu a doplnenie schváliť.

6.7 Hospodárstvo

Po zániku Poľnohospodárskeho družstva v roku 2005 vznikla súkromná firma POLES, s.r.o. V obci hospodári aj približne 15 subjektov venujúcich sa poľnohospodárstvu. Niektorí občania sa individuálne venujú pestovaniu zeleniny, zemiakov a chovu domácich zvierat. V obci sú súkromní podnikatelia, samostatne hospodáriaci roľníci, je tu jedna súkromná predajňa potravín, pošta Partner, predajňa rozličného tovaru, predajňa COOP Jednota. Nachádza sa tu prevádzka pohostinského zariadenia a cukrárenská výroba.

Poľnohospodárska výroba v obci prešla počas posledných desaťročí (a najmä počas obdobia transformácie) obrovským útlmom. Na tento útlm malo vplyv viacero či už fyzickogeografických (napr. z hľadiska rastlinnej výroby sú tu nevhodné klimatické podmienky - krajina s veľmi krátkym vegetačným obdobím, mierne teplým letom a s dlhou a studenou zimou; pôdne pomery; orografické podmienky; slabá úrodnosť a pod.) alebo socioekonomických (napr. vysoké náklady v porovnaní s výnosmi; zmena spoločenských

preferencií obyvateľstva – uvoľnenie predchádzajúceho silného puta obyvateľov k pôde; ľahká a cenovo výhodná dostupnosť poľnohospodárskych komodít v obchodoch a pod.) faktorov.

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce výrazne dominujú trvalé trávne porasty (559,7 ha). Pomerne veľkú časť poľnohospodárskeho pôdneho fondu však zaberá aj orná pôda (204,6 ha). V poľnohospodárskej výrobe má vzhľadom k rozsiahlym plochám TTP priaznivé podmienky živočíšna výroba (najmä na chov oviec a dobytky), táto výroba však dokáže užiť (ako hlavný zdroj obživy) len obmedzený počet obyvateľov. Časť obyvateľstva hospodári na súkromných poliach, na ktorých v rámci samozásobovania pestuje najmä zemiaky, pšenicu a krmoviny. Na svojich hospodárskych dvoroch sa obyvatelia venujú chovu domácich zvierat.

Polovicu rozlohy katastrálneho územia obce (51 %) zaberajú lesné pozemky, takže tu existujú vhodné podmienky pre výkon poľovníctva. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri a obhospodaruje ho miestne poľovnícke združenie PZ Gojnica so sídlom v Matiašovciach. Revír tohto PZ tvoria katastrálne územia obcí Matiašovce, Spišské Hanušovce, Zálesie a časť k. ú. Havka.

Lesné hospodárstvo realizuje v katastri obce Matiašovce „Lesopôdohospodárske pozemkové spoločenstvo Matiašovce“. Ide o právnickú osobu s právnou subjektivitou v zmysle zákona č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách. Približne 2/3 obhospodarovanej výmery tvoria súkromné lesné pozemky, 1/3 tvoria lesné pozemky urbariátu.

Priemysel bol v minulosti v obci veľmi chudobný. Súviselo to najmä s nevhodnými lokalizačnými faktormi pre umiestnenie priemyselnej výroby a s chudobnou surovinovou bázou v celom Zamagurí. Táto skutočnosť viedla k orientácii výrobnjej sféry na spracovanie časti vyprodukovaných poľnohospodárskych komodít a na spracovanie drevnej hmoty v piliarskych prevádzkach. Jedinou surovinou, ktorou obec i Zamagurie disponovalo v relatívne dostatočnom množstve, bolo totižto drevo. Obyvatelia obce, pracujúci v priemysle, dochádzajú do práce najčastejšie do priemyselných podnikov v Spišskej Starej Vsi, Kežmarku a v Poprade.

7. Informácia o vývoji obce z pohľadu rozpočtovníctva

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2021. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 ods. 7 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2021 bol zostavený ako vyrovnaný.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2021.

Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 11.12.2020 uznesením č. 10/5/2020.

Rozpočet bol zmenený päťkrát:

- prvá zmena schválená dňa 11.03.2021 uznesením č. 6/1/2021
- druhá zmena schválená dňa 11.06.2021 uznesením č. 6/2/2021
- tretia zmena schválená dňa 27.08.2021 uznesením č. 9/3/2021
- štvrtá zmena schválená dňa 26.11.2021 uznesením č. 13/4/2021
- piata zmena schválená dňa 15.12.2021 uznesením č. 6/5/2021
- šiesta zmena schválená dňa 31.12.2021 – zmena uskutočnená starostom obce.

7.1 Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov za rok 2021 v EUR

	Schválený rozpočet	Schválený rozpočet po poslednej zmene	Skutočné plnenie príjmov/ čerpanie výdavkov k 31.12.2021	% plnenia príjmov/ % čerpania výdavkov
Príjmy celkom	860 000,00	1 052 600,00	847 183,77	80,48
z toho :				
Bežné príjmy	498 285,00	526 163,00	521 686,36	99,15
Kapitálové príjmy	361 715,00	370 465,00	249 526,20	67,35
Finančné príjmy	0,00	155 972,00	75 971,21	48,71
Výdavky celkom	860 000,00	1 052 600,00	751 349,58	71,38
z toho :				
Bežné výdavky	464 146,00	511 083,00	456 315,46	89,28
Kapitálové výdavky	231 629,00	364 292,00	117 819,28	32,34
Finančné výdavky	164 225,00	177 225,00	177 214,84	99,99
Rozpočet obce	0,00	0,00	95 834,19	

V roku 2021 plnenie príjmov vo významnej miere ovplyvnili príjmy :

- v bežnom rozpočte:
 - podielové dane, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 6,3 % vo výške 343 072,39 EUR
 - daň z nehnuteľností, ktorá predstavovala zvýšenie oproti roku 2020 o 1 %
 - komunálny odpad a drobný stavebný odpad, ktorý predstavoval zvýšenie oproti roku 2020 o 6,06 %

V roku 2021 čerpanie výdavkov vo významnej miere ovplyvnili výdavky :

- v bežnom rozpočte:
 - mzdy, platy, ktoré predstavovali zvýšenie oproti roku 2020 o 2,7 % vo výške 226 407,00 EUR

7.2 Prebytok/schodok rozpočtového hospodárenia za rok 2021

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2021 v EUR
Bežné príjmy spolu	521 686,36
z toho : bežné príjmy obce	521 686,36
Bežné výdavky spolu	456 315,46
z toho : bežné výdavky obce	456 315,46
Bežný rozpočet	65 370,90
Kapitálové príjmy spolu	249 526,20
z toho : kapitálové príjmy obce	249 526,20
Kapitálové výdavky spolu	117 819,28
z toho : kapitálové výdavky obce	117 819,28
Kapitálový rozpočet	131 706,92
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	197 077,82
Vylúčenie z prebytku HČ	40 238,83
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	156 838,99
Príjmové finančné operácie	75 971,21
Výdavkové finančné operácie	177 214,84
Rozdiel finančných operácií	-101 243,63
PRÍJMY SPOLU	847 183,77
VÝDAVKY SPOLU	751 349,58
Rozpočtové hospodárenie obce	95 834,19
Vylúčenie z prebytku HČ	40 238,83
Úprava hospodárenia o nevyčerpaný úver	0,00
Upravené rozpočtové hospodárenie obce	55 595,36

Prebytok rozpočtu v sume 95 834,19 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **upravený** o nevyčerpané prostriedky zo ŠR a podľa osobitných predpisov v sume 40 238,83 EUR navrhujeme použiť na :

- tvorbu rezervného fondu 55 595,36 EUR.

V zmysle ustanovenia § 16 odsek 6 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa na účely tvorby peňažných fondov pri usporiadaní prebytku rozpočtu obce podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) citovaného zákona, z tohto **prebytku vylučujú :**

- nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **bežné výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 2 298,80 EUR, a to na :
 - stravné pre deti v MŠ a ZŠ z ÚPSVaR v sume 2 298,80 EUR
- nevyčerpané prostriedky zo ŠR účelovo určené na **kapitálové výdavky** poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku v sume 37 940,03 EUR, a to na :
 - prestavba a stavebné úpravy hasičskej zbrojnice I. etapa v sume 30 000,00 EUR
 - prestavba a stavebné úpravy hasičskej zbrojnice II. etapa v sume 7 940,03 EUR

K 31.12.2021 bol na potravinovom bankovom účte zostatok v sume 275,48 EUR (prostriedky školského stravovania na stravné a réžiu). Tieto nevyčerpané prostriedky nie sú predmetom vylúčenia z hospodárenia obce, vzhľadom k tomu, že ku koncu roka neboli dostatočné finančné prostriedky na bankovom účte na úhradu faktúr a preto boli na bankový účet vložené finančné prostriedky za stravné za január 2022.

Zostatok finančných operácií podľa § 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v sume 55 595,36 EUR, navrhujeme použiť na tvorbu rezervného fondu.

Na základe uvedených skutočností navrhujeme tvorbu rezervného fondu za rok 2021 vo výške 55 595,36 EUR.

7.3 Rozpočet na roky 2022 - 2024 v EUR

	Skutočnosť k 31.12.2021	Rozpočet na rok 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024
Príjmy celkom	847 183,77	1 050 230,00	520 635,00	520 635,00
z toho :				
Bežné príjmy	521 686,36	530 495,00	520 635,00	520 635,00
Kapitálové príjmy	249 526,20	519 735,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	75 971,21	0,00	0,00	0,00

	Skutočnosť k 31.12.2021	Rozpočet na rok 2022	Rozpočet na rok 2023	Rozpočet na rok 2024
Výdavky celkom	751 349,58	1 050 230,00	520 635,00	520 635,00
z toho :				
Bežné výdavky	456 315,46	479 709,00	520 635,00	520 635,00
Kapitálové výdavky	117 819,28	570 521,00	0,00	0,00
Finančné výdavky	177 214,84	0,00	0,00	0,00

8. Informácia o vývoji obce z pohľadu účtovníctva

8.1 Majetok v EUR

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Majetok spolu	1 055 386,67	1 303 477,70
Neobežný majetok spolu	955 236,16	1 165 066,30
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	16 800,00	16 800,00
Dlhodobý hmotný majetok	819 682,34	1 029 512,48
Dlhodobý finančný majetok	118 753,82	118 753,82
Obežný majetok spolu	99 984,97	138 125,20
z toho :		
Zásoby	58,53	2 214,22
Zúčtovanie medzi subjektami VS		
Dlhodobé pohľadávky		
Krátkodobé pohľadávky	2 574,50	2 389,42
Finančné účty	97 351,94	133 521,56
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.		
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.		
Časové rozlíšenie	165,54	286,20

8.2 Zdroje krytia v EUR

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Vlastné imanie a záväzky spolu	1 055 386,67	1 303 477,70
Vlastné imanie	361 015,85	384 441,23
z toho :		
Oceňovacie rozdiely		
Fondy		
Výsledok hospodárenia	361 015,85	384 441,23
Záväzky	490 523,17	399 469,76
z toho :		
Rezervy	1 300,00	1 300,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	121 356,91	40 238,83

Dlhodobé záväzky	506,29	719,45
Krátkodobé záväzky	33 016,13	187 082,48
Bankové úvery a výpomoci	334 343,84	170 129,00
Časové rozlíšenie	203 847,65	519 566,71

Analýza významných položiek z účtovnej závierky:

- **prírastkov dlhodobého majetku** - Obec v roku 2021 vyradila v dôsledku predaja pozemky v hodnote 45,03 €. Prírastok drobného dlhodobého hmotného majetku v hodnote 11 273,88 € vznikol zaradením inventáru do majetku obce a zároveň obec vyradila z majetku obce vŕtacie kladivo v hodnote 69,99 €.
- **bankových úverov a prijatých návratných finančných výpomoci z MF SR**
 - V roku 2018 obec prijala bankový úver na rekonštrukciu a modernizáciu miestnej komunikácie na ul. Pod lesom v sume 220 000,00 € s úrokovou sadzbou 0,80 % (úroková sadzba bude pohyblivá, vypočítaná Veriteľom pre každé Úrokové obdobie ako súčet sadzby EURIBOR pre toto Úrokové obdobie a marže vo výške 0,80 % p.a., pričom každé Úrokové obdobie má dĺžku 12 mesiacov) na základe uznesenia zastupiteľstva č.15/3/2018 zo dňa 22.06.2018.
 - V roku 2019 obec prijala krátkodobý bankový úver na základe uznesenia OZ č. 11/5/2019, zo dňa 13.12.2019 do celkovej výšky 141 654,84 € za účelom financovania oprávnených výdavkov v súvislosti s projektom s názvom "Rekonštrukcia – zateplenie a stavebné úpravy kultúrneho domu v obci Matiašovce", kód projektu 074PO220104, na realizáciu ktorého obec uzavrela s PPA ako poskytovateľom nenávratného finančného príspevku dňa 13.05.2019 Zmluvu o poskytnutí NFP číslo 074PO220104 v rámci Programu rozvoja vidieka SR. Krátkodobý bankový úver bol v roku 2021 splatený.
 - V roku 2020 obec prijala návratnú finančnú výpomoc z MF SR zo štátnych finančných aktív na výkon samosprávnych funkcií z dôvodu kompenzácie výpadku dane z príjmov FO v roku 2020 v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 vo výške 17 809,00 €. Návratnú finančnú výpomoc schválilo obecné zastupiteľstvo uznesením č. 7/4/2020 dňa 18.09.2020. Návratná finančná výpomoc z MF SR bola poskytnutá bezúročne. Splatnosť výpomoci je rozložená v 4 ročných splátkach, ktoré je potrebné uhradiť vždy do 31. októbra príslušného kalendárneho roka počnúc rokom 2024.

8.3 Pohľadávky v EUR

Pohľadávky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Pohľadávky do lehoty splatnosti	2 574,50	2 251,20
Pohľadávky po lehote splatnosti	0,00	138,22

8.4 Záväzky v EUR

Záväzky	Zostatok k 31.12 2020	Zostatok k 31.12 2021
Záväzky do lehoty splatnosti	33 522,42	76 245,27
Záväzky po lehote splatnosti	0,00	111 556,66

9. Hospodársky výsledok za 2021 - vývoj nákladov a výnosov v EUR

Názov	Skutočnosť k 31.12.2020	Skutočnosť k 31.12.2021
Náklady	523 276,27	512 149,37
50 – Spotrebované nákupy	80 618,80	67 707,26
51 – Služby	91 323,59	78 161,78
52 – Osobné náklady	294 951,70	309 717,82
53 – Dane a poplatky	642,08	421,06
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	6 188,78	3 037,66
55 – Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	41 061,00	46 980,56
56 – Finančné náklady	5 341,32	5 065,23
57 – Mimoriadne náklady	0,00	0,00
58 – Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	3 149,00	1 058,00
59 – Dane z príjmov	0,00	0,00
Výnosy	544 540,04	549 014,75
60 – Tržby za vlastné výkony a tovar	12 900,84	16 821,76
61 – Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00
62 – Aktivácia	0,00	0,00
63 – Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	349 574,77	370 829,87
64 – Ostatné výnosy	2 630,35	4 955,84
65 – Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	1 200,00	1 300,00
66 – Finančné výnosy	178,90	107,34
67 – Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
69 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	178 055,18	154 999,94
Hospodársky výsledok /+ kladný HV, - záporný HV/	21 263,77	36 865,38

Hospodársky výsledok kladný v sume 36 865,38 EUR bol zúčtovaný na účet 428 - Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov.

10. Ostatné významné skutočnosti, ktoré mali vplyv na hospodárenie a činnosť obce

10.1 Prijaté granty a transfery

V roku 2021 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
	Na bežné výdavky:	
ÚPSVaR Kežmarok	BT na podporu zamestnanosti	23 091,06
ÚPSVaR Kežmarok	BT – strava ZŠ, MŠ	5 522,50
ÚPSVaR Kežmarok	BR – Osobitný príjemca – prídavky na dieťa	329,50
DPO Bratislava	BT – požiarna ochrana	3 000,00
MV SR Bratislava	NFP – Obecné komunitné centrum	4 280,15
OÚ Prešov	BT – starostlivosť o ŽP	80,45
OÚ, OŠ Prešov	BT – školstvo ZŠ	75 103,00
OÚ Prešov	BT – školstvo MŠ	12 976,00
OÚ Kežmarok	BT – REGOB, RA	298,53
MDVaRR SR	BT – miestne komunikácie	35,47
ŠÚ SR	BT – SDaB	3 286,98
S P O L U :		128 003,64
	Na kapitálové výdavky:	
PPA Bratislava	NFP – Rekonštrukčné a stavebné úpravy kultúrneho domu	141 654,84
MV SR Bratislava	NFP – Obecné komunitné centrum	106 494,94
S P O L U :		248 149,78
CELKOM:		376 153,42

V roku 2021 obec prijala nasledovné granty a transfery v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID - 19 :

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v EUR
OÚ Kežmarok	BT – Testovanie COVID-19	1 530,00
S P O L U :		1 530,00

10.2 Poskytnuté dotácie

V roku 2021 obec neposkytla zo svojho rozpočtu dotácie v zmysle VZN č. 2/2012 o poskytovaní dotácií z rozpočtu obce:

10.3 Významné investičné akcie v roku 2021

Najvýznamnejšie investičné akcie realizované v roku 2021:

- realizácia projektu výstavby komunitného centra,
- výstavba rozšírenia vodovodnej siete na ul. Hlavná – za predajňou COOP Jednota,
- výstavba rozšírenia stredotlakového rozvodu plynovodu na ul. Južná,
- výstavba 4 záchytných prameňov v rámci vodovodnej siete na ul. Potok,
- začatie realizácie prestavby a stavebných úprav hasičskej zbrojnice,
- nákup materiálo-technického vybavenia pre DHZ.

10.4 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcych rokoch:

- ukončenie projektu výstavby komunitného centra a jeho spustenie do prevádzky,
- realizácia projektu výstavby kompostárne a jej prevádzkovanie,
- realizácia projektu zníženia energetickej náročnosti budovy Obecného úradu,
- rekonštrukcia vodovodnej siete na uliciach Hlavná a Mlynská s v spolupráci s Podtatranskou vodárenskou spoločnosťou,
- rekonštrukcia vodovodnej siete na ulici Potok,
- výstavba chodníkov na ul. Hlavná a Potok,
- rekonštrukcia miestnych komunikácií na ul. Mlynská a Južná,
- realizácia rekonštrukcie Materskej školy a Základnej školy,
- výstavba miestnej komunikácie na ul. Nová,

- výstavba cyklochodníka v spolupráci s mestom Spišská Stará Ves,
- výstavba kanalizácie a čističky odpadových vôd v spolupráci s obcou Spišské Hanušovce,
- realizácia turistického informačného systému,
- realizácia pozemkových úprav.

10.5 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Zhotoviteľ stavby Obecného komunitného centra doručil obci dňa 17.01.2022 predžalobnú výzvu, v ktorej zaslal opäť faktúru č. FV2021003, ale už na sumu 64.469,66 € (nie pôvodná suma 111.556,66 €) a faktúru č. FV2021004 na sumu 56.450,11 € za navýšenie cien v roku 2021 a zároveň požadoval od obce navýšenie ceny diela z pôvodnej ceny 298.658,65 € na novú cenu 545.183,26 € formou podpisu návrhu Dodatkov č. 1 a č. 2.

Dňa 31.01.2022 obec všetky tri faktúry (FV2021003 na sumu 111.556,66 €, FV2021003 na sumu 64.469,66 € a FV2021004 na sumu 56.450,11 €) vrátila ako neopodstatnené a nedôvodné. Obec tiež vrátila návrhy dodatkov č. 1 a č. 2, pretože nesúhlasila s ich podpisom z dôvodu, že cena diela je podľa čl. II bod 1 Zmluvy o dielo konečná cena diela, t. j. pevná cena, ktorá je výsledkom verejného obstarávania a nemôže byť menená a ani nebude menená. Obec týmto listom informovala zhotoviteľa, že sumu t. j. 111.566,66 € zaplatí za predpokladu celkového dokončenia diela, a to za reálne vykonané práce, pričom obec zhotoviteľa upozornila na to, že je v omeškaní s dokončením diela. Zároveň obec zhotoviteľa vyzvala na dokončenie diela v rozsahu a v zmysle zmluvy o dielo do 30.04.2022 v cenách podľa tejto zmluvy o dielo. Tiež obec zhotoviteľovi oznámila, že omeškanie zhotoviteľa s dokončením a odovzdaním diela považuje za nepodstatné porušenie zmluvy a preto zhotoviteľovi dala náhradnú primeranú lehotu na dokončenie diela, a to do 30.04.2022, pričom obec zhotoviteľovi týmto oznámila, že márnym uplynutím tejto lehoty obec odstupuje od tejto zmluvy o dielo. Obec zhotoviteľovi oznámila, že v prípade, že ak dielo neukončí a neodovzdá do 30.04.2022 a obec márnym uplynutím tejto lehoty odstúpi od zmluvy o dielo.

10.6 Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Obec voči poskytovateľovi nenávratného finančného príspevku na výstavbu Obecného komunitného centra t.j. voči Ministerstvu vnútra SR má záväzok, že je povinná do konca roka 2022 realizovať túto stavbu a následne ju začať aj prevádzkovať. Vzhľadom k tomu, že obec odstúpila od zmluvy o dielo s pôvodným zhotoviteľom bude potrebné uskutočniť nové verejné

obstarávanie na výber nového zhotoviteľa stavebných prác, čo bude mať za následok zvýšenie ceny diela danej stavby z dôvodu nárastu cien stavebných materiálov a s tým súvisiacich stavebných prác. Zároveň na základe odstúpenia od zmluvy o dielo s pôvodným zhotoviteľom danej stavby a nesúhlasom obce s vyplatením údajných prác navyše pôvodnému zhotoviteľovi, je predpoklad, že pôvodný zhotoviteľ danej stavby začne súdny spor s obcou. Obec si však pravdepodobne v tomto prípade s pôvodným zhotoviteľom bude uplatňovať aj zmluvnú pokutu z dôvodu omeškania, tiež aj vymáhanie nedoplatku za elektrickú energiu pre danú stavbu a tiež aj škodu spôsobenú omeškaním t.j. aj navýšenie ceny diela s novým zhotoviteľom.

Vypracoval: *Rušinová*
Mgr. Mária Rušinová

Schválil: *Štefaňák*
Mgr. Marián Štefaňák
starosta obce

V Matiašovciach, dňa 08.08.2022

Prílohy:

- Individuálna účtovná závierka: Súvaha, Výkaz ziskov a strát, Poznámky
- Výrok audítora k individuálnej účtovnej závierke